

ဘီရဲလံယါမာယိုနိုတိုဆါ (*Borrelia mayonii*)

ဘီရဲလံယါမာယိုနိုတိုဆါ (*Borrelia mayonii*) နှင့် မှားတိုဆါမနုလင်္ဂ.

ဘီရဲလံယါ မာယိုနိုတိုဆါ (*Borrelia mayonii*) အံ့ မှားတိုဆါလောအဒူးအိတ်ထိုင် ခံဂ်ရုလီတိုဆါ တဖှ် အကျါတခါ လာ မံဂ်နံဂ်စီထိုင် (Minnesota) အပူနုလီ. တိုဆါအံ့ ဘဂ် ထွဲ လိတ် အသး ဘူးဘူးတိုတို ဇီး ဘဲးထံရံယါလောအဒူးအိတ် ထိုင် ခံဂ် အုဂ် ထိုင် ဂီပုဂ် တိုဆါ (Lyme), ဘီရဲလံယါဘဲး ဇီး ဖဲရံဂ် (*Borrelia burgdorferi*) နှင့်လီ. တို ငူး နဲဂ် ဖျါ ထိုင် လာ အ မာ ဆီးကုပု က ညီ လာ အိတ်ဆီးလော မံဂ်နံဂ် စီထိုင်အပူ အခိတ် ထံးတဘျီ နှင့် ဖဲ ၂၀၁၃ နံဂ်နုလီ. စးထိုင်ဖဲနုဂ်, တိုငူး နဲဂ် ပတ်ဖျါ ထိုင်လောပု လာ အဘဂ် ဂ် ဇီး ခံဂ်တိုဆါအံ့ ဖျါလီ ဝဲ ငှပ် ထဲ ငှပ် လာ မှာ နှ် အခါဂ်သးအဖိခိတ်တကပုဇီးနုလီ.

ပုမနုဘီရဲလံယါမာယိုနိုတိုဆါ (*Borrelia mayonii*) ဇဲလင်္ဂ.

ပုမနု ဘီရဲလံယါ မာယိုနိုတိုဆါ (*B. mayonii*) အါတက့ာ ခိဖျိခံဂ်လောအခိတ်သူသူ (ခံဂ်) လာ အဘဂ်ဂ် ဇီး ဘီရဲလံယါ မာယိုနိုတိုဆါ (*B. mayonii*) ဘဲးထံ ရံယါ အုဂ်ပုအယိ နှင့်လီ. တမ့ာခံဂ်အ ခိတ် သူသူ ခဲလက်စိတ်ခိ ဘဲးထံရံယါ တဖှ် ဘဂ် ဇီးတမ့ာပုလော အဘဂ် အုဂ် ဇီးခံဂ် အ ခိတ် သူသူခဲလက်က ဆီးကုဘဂ်နှုလီ. ငှ် ဘီရဲလံယါဘဲးဇီးဖဲရံဂ် (*Borrelia burgdorferi*) အသီး ခံဂ်အံ့ကဘဂ် အိတ် စဲထီလော ပုတဂု အံ့ အလီအါနု ၂၄-၄၈ နဂ်ရံဂ် တချုးလော အရုလီဝဲ ဘီရဲလံ ယါ မာယိုနိုတိုဆါ (*Borrelia mayonii*) ဘဲးထံရံ ယါ သု နှင့်လီ.

ခံဂ်အခိတ်သူသူတဖှ်အံ့အိတ်လောဟိတ်ခိတ်အလီဖဲတိုလီကဝါ တဖှ် လာ အိတ်ဇီးသုဂ်အါအါ မုတမ့ာ အိတ်ဇီးနိတ်ခွဲသိတ်ထိုင် အါ အါ အပူနု လီ. ခံဂ်တဖှ်အံ့ယုအိတ်တိုလီဖဲ မုတမ့ာ ဘူးဇီး ဟိတ် ခိတ် အပတီ ဇီး ဖိတ်စျီပုကညီ မုတမ့ာ ဆဂ်ဖိကီဖိတဖှ် အ လီ ဖဲအဝဲသုဂ် လဲ ခိ ဘဂ် အါအါနုလီ. ခံဂ်တဖှ်အံ့ တ စံဂ်, တ ယု, မုတမ့ာ ဟဲလီတဲတ် လာ သုဂ်ထိုင်တဖှ်အဖိခိတ် ဘဂ် နှင့် လီ.

လာမံဂ်နံဂ်စီထိုင်အပူ, ဖဲလောအုဖျိဂ်တုလီအုလီယုလံဇီးလါ ဖဲပတုဘဂ် တုလီအုလီအီးကထိဘဂ်နှုဂ်တိုလီဘဂ်ယိတ် အခိတ် ကတါ နှင့်မ့ာ ခံဂ်အခိတ်သူသူတဖှ်အံ့အုဂ်ဘဂ်တို နှင့် လီ. တို လီ ဘဂ် ယိတ်

အအါကတါနှုဂ်ဖဲလောယုအပူ မုတမ့ာ လါယုလံ အပူ ကီး နံဂ်ဇီးနှုလီ. ခံဂ်အခိတ်သူသူတဖှ်အံ့ ဆဲးဝဲ, အနီဒိတ် တဖှ်နှုဂ်ကအိတ်ထဲသီးဇီး နံဂ်သိချုဇီးကံဂ်ဖိ တ ဖှ် (ခံဂ်ဆဲးဖိတဖှ်) နှင့် အက့ာ အဂါအိတ်ထဲသီးဇီးပံဖိချုဖဲနှု လီ. မှာလောအဝဲသုဂ်ဆဲး အယိ, ပု က ညီတဖှ်ဘဂ်သုဂ်သုဂ် တ သုဂ်ညါလောခံဂ်အုဂ် ဘဂ် အဝဲ သုဂ် ဘဂ် နှင့် လီ.

ဘီရဲလံယါမာယိုနိုတိုဆါ (*Borrelia mayonii*) အက့ာပနိတ်တဖှ်နှုဂ်မှားမနုလင်္ဂ.

တိုဆူးတိုဆါအါမဲအါကလုဂ်လောအဟိတ်ဖျိလိတ်အသးအံ့ တို ဆဲးဇူး နဲဂ်ဟ်ဖျါထိုင်အါလောတိုဆါအသိ, ကဲထိုင်တဘျီတခိတ် အံ့အဂါ နှင့်လီ. ငှ်လင်္ဂု, တိုဆါပနိတ်အါတက့ာလောတိုပတ် ဖျါထိုင်အါချုးနံ့ချုးသီတုမုနံ့အံ့, ပဂ်ယုဂ်ဇီး -

- တိုလီကီ မုတမ့ာ တိုဂ်တိုဂ်
- ထုဂ်ဖျါ မုတမ့ာ ပံဆါတဖှ်ဆါ
- ခိတ်ဆါ
- တိုဂီပုထိုင်

ငှ်ခံဂ်အုဂ်ထိုင်ဂီပုဂ်တိုဆါ (Lyme), လောအကဲထိုင်ခိဖျိဘီရဲလံ ယါဘဲးဇီးဖဲရံဂ် (*Borrelia burgdorferi*) အသီး, တံသံ တခီပု (ပံဆါကဖိဇီးညီးထိုင်) တဖှ်စုဂ်ကီးတိုဟ်ဖျါထိုင်အါ ဖဲတိုဘဂ်ဂ်လောခံအပတီတဖှ်လောပုအပူယုဂ်ဇီးတိုဆူးတိုဆါ လောအကဲထိုင်အသးခိဖျိလောဘီရဲလံယါမာယိုနိုတိုဆါ (*B. mayonii*) နှင့်လီ.

ဘီရဲလံယါမာယိုနိုတိုဆါ (*Borrelia mayonii*) အက့ာပနိတ်တဖှ်တုထိုင်သုဂ်ညါအါဇဲလင်္ဂ.

တိုဆုတယံလောပုတဂုအံ့အိတ်ဇီး ဘီရဲလံယါ မာယိုနို တိုဆါ (*B. mayonii*) နှင့်, အဝဲသုဂ်ကြားဆဲးကျါကသံဂ် သရဂ် လာ အ ဆိအချု လာ တို ယုထိုင်တိုဆါပနိတ် ဇီးတိုကုစါယါ ဘျါ အဂါ နှင့်လီ. ဘီရဲလံယါ မာယိုနိုတိုဆါ (*B. mayonii*) အပ နိတ် အံ့ဇီးသနုထိုင် အသး လောတိုစံဂ်စိတဲစိလော တိုထိုင် နှ် တို လီလောခံဂ်အိတ်အလီ ဇီး တို သမံသမိနီခိမိဂ်ပု, ဇီးတို မာ က့ာ တို ဆါပနိတ် တဖှ်လောမလီတိုတိုဆါအပနိတ် အဖိ ခိတ် နှင့်လီ.

ဘီရဲလံယါမာယိုနိုတိုဆါ (*B. mayonii*) နှင့် တိုကုစါယါဘျါအါဇဲလင်္ဂ.

ဘီရဲလံယါ မါယိုနီနံ တာ ဆါ (*B. mayonii*) အံၤ တာကူ စါ ယါ ဘျါ အံၤဒီး ကသံၣ်မၤသံတံဆါယာ်န့ၣ်လီၤ. တာ်အံၤဖျါလၢ တာ် က မၤန့ၣ် ဘီရဲလံယါ မါယိုနီနံ တာ ဆါ (*B. mayonii*) အါ န့ၣ် တ ဘျီအယိဆဲးဟံးန့ၣ်တၢ်ဒီသဒၢလီၤန့ၣ်ကစၢ်အသးလၢ ခံၣ်အတၢ် အ့ၣ်ဘၣ်န့ၣ် ဒီးဆဲးကျါ နကသံၣ်သရၣ်ဖဲန့ၣ်မ့ၢ် တယာ် လၢ န အိၣ် ဒီး ဘီရဲလံယါ မါယိုနီနံ တာ ဆါ (*B. mayonii*) ပနီၣ် တဖၣ်အခါ န့ၣ်တ က့ၢ် .

ယမၤစ့ၤလီၤယတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ်တဖၣ်ကသ့ဒဲလဲၣ်.

အခဲအံၤပျၢ်ကညီကသံၣ်ဆဲးဒီသဒၢ လၢဘီရဲလံယါ မါယိုနီနံ တာ ဆါ (*B. mayonii*) အဂီၢ်တအိၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ. တာ် ဘၣ်ဒွဲး ဘၣ် ဒွါ ဒီး ခံၣ်စ့ၤ လီၤ န့ၣ် မ့ၢ် တၢ်တြီဆၢထီၣ်တၢ်ဆါလၢအိၣ်ထီၣ် ခိဖျီ ခံၣ်ရဲလီၤ တာ်ဆါ တဖၣ် (tickeborne) လၢ အဂ့ၤ ကတၢ် န့ၣ် လီၤ.

တၢ်ဒီသဒၢလီၤန့ၣ်ကစၢ်အသးလၢခံၣ်အ့ၣ်ဘၣ်တဖၣ် -

- သ့ၣ်ညါခံၣ်အိၣ်ဆိးအလီၢ်ဖဲလဲၣ်ဒီးအဝဲသ့ၣ်တဖၣ်အိၣ်မူ အိၣ်ဂဲၤအခါဖဲလဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
  - ခံၣ်လၢအခိၣ်သုသုတဖၣ်န့ၣ်အိၣ်ဆိးလၢသ့ၣ်ထူၣ် မ့တမ့ၢ် တပျီထူၣ်တဖၣ်အိၣ်အလီၢ်ကဝီၤန့ၣ်လီၤ.
  - လၢမံၣ်နံၣ်စိထၣ်အပူၤ, ခံၣ်အခိၣ်သုသုတဖၣ်အိၣ် မူ အိၣ်ဂဲၤဒီးအိၣ်အါစးထီၣ်လၢ လါအုၤဖြၣ်-လါယူၤ လံ ဒီးလါစးပတုဘၣ်-လါအိးကထီဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- စူးကါခံၣ်ကသံၣ်လၢအပူၤဖျဲးဒီးဒီသဒၢတၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲး ဖဲ နစူးကါတၢ်ဆၢကတီၢ်လၢနကလဲၤအိၣ်ဖဲခံၣ်အိၣ်အလီၢ် မ့တမ့ၢ် ဖဲတၢ်လီၤလၢအဘူးအတံၢ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်. မၤပိၣ် ထွဲ ကသံၣ်မံၤပနီၣ်တၢ်န့ၣ်ကျဲတဖၣ်ဒီးစူးကါကဒါက့ၤအီၤ ဒ် တၢ် နဲၣ်လီၤအသိးန့ၣ်တက့ၢ်.
  - စူးကါခံၣ်ကသံၣ် **DEET** (တုၤ ၃၀%) လၢဖံး ဘ့ၣ် မ့တမ့ၢ် တာ်ကူတၢ်သိးအလီၤတက့ၢ်. တဘၣ်စူးကါ **DEET** လၢဖိသ့ၣ်ဆဲးဖိလၢအသးအိၣ်ခံလါ ဆူ အ ဖိလၢ် အဂီၢ်န့ၣ်တဂ့ၤ.
  - မၤကဆိတၢ်ကူတၢ်သိးတဖၣ် ဒီး စုၣ် ဒီး ခံၣ် ကသံၣ် **permethrin** လၢကဒီသဒၢ ခံၣ်အ့ၣ် ဘၣ် တ ဖၣ် အစ့ၤကတၢ်ခံန့ၣ်လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ဖျုလီၤဘၣ် န့ၣ် တ က့ၢ်. တဘၣ်ဖျုလီၤခံၣ်ကသံၣ် **permethrin** လၢန ဖံးဘ့ၣ်အလီၤ တဂ့ၤ.
- ကူကၢ်တၢ်ကူတၢ်သိးလၢအလွဲၢ်စၢ်တဖၣ်လၢကမၤစ့ၤန့ၣ်လၢ နကထံၣ်ဘၣ်ခံၣ်တဖၣ်အံၤညီညီအဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်. ကူကၢ်

- ဆူကၢ်စူးကါစူးကါဒီးဖျီခံထီခိၣ်တဖၣ်လၢကကျၢ်ဘၢန့ၣ်ဖဲး ဘ့ၣ် တဖၣ် လၢ ခံၣ်သုတအ့ၣ်ဘၣ်အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ဝံၣ်ယုထီတၢ်ကူတၢ်သိးဒီးတၢ်ကီၢ်အသဟီၣ်အထီကတၢ် အစ့ၤ ကတၢ်လၢ ၆၀ မံးန့ၣ်ဖဲန့ၣ်လဲၤအိၣ်ဘၣ်လၢခံၣ်အိၣ် တၢ်အ လီၢ်ကဝီၤ ပူၤ တဖၣ်ဝံၣ်အလီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- တဲသကိးတၢ်ဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိကသံၣ်သရၣ် ဘၣ် ယး ဒီး ကသံၣ် ပနံၣ်တဖၣ်လၢအပူၤဖျဲးဒီးဒီသဒၢထံၣ်ဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢ နဘၣ်က့ၢ်ကီၤအီၤလၢဟံၣ်တဖၣ်သ့န့ၣ် တက့ၢ်.

သမံသမိးကွၢ်ခံၣ်တဖၣ်အစ့ၤကတၢ်တနံၤတဘျီဖဲန့ၣ်လဲၤဆူတၢ်လီၢ် လၢခံၣ်တဖၣ်အိၣ်အလီၢ်ကဝီၤဝံၣ်အလီၢ်ခံ -

- သမံထံန့ၣ်ခိမိၢ်ပျၢ်ဒီတဂၤဘူးဘူးဒီးမဲၣ်ထံကလၢ, လီၤဆိ ဒၣ်တၢ်တၢ်လီၢ်လၢတၢ်ထံၣ်အီၤကီၢ်အလီၢ် ဒ်အမ့ၢ် ကံၣ်ကၢ ထံးဒီးတံၢ်လၢ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ဖဲနထံၣ်ခံၣ်န့ၣ်ထဲးဒီးမၤသံကွံၣ်အီၤချူချူ တက့ၢ်.
- စူးကါနီၣ်တံၢ်ဖိတဖၣ် မ့တမ့ၢ် နစုမ့ၢ်တဖၣ်လၢနကဖိၣ်ခံ န်လၢအဘူးဒီးအကီၢ်ပူၤန့ၣ်တက့ၢ်. ထဲးထီၣ်အီၤကယီက ယီ ဒီးကဖိကဖိတက့ၢ်. မၤကဆိခံၣ်အ့ၣ်အလီၢ် ဒီးဆးပှၣ် ဒီးထံ တက့ၢ်.
- သမံသမိးနတၢ်ကူတၢ်သိးဒီးထံၣ်ဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိလၢနဘၣ် က့ၢ်ကီၤအီၤတဖၣ် လၢမ့ၢ်အိၣ်ဒီးခံၣ်တဖၣ်ခါန့ၣ်တက့ၢ်.

ကွၢ်ထွဲမၤကဆိတၢ်လီၢ်ကဝီၤလၢခံၣ်တဖၣ်အိၣ် -

- ကူးပျီကွံၣ်နီၣ်တပံၢ်တဖၣ်ဒီးတြျၢ်အီၤခဲအံၤခဲအံၤတက့ၢ်.
- ခွဲပျီမၤပျီကွံၣ်သ့ၣ်လၢ်တဖၣ်ဒီးနီၣ်ခွဲသိၣ်အထူၣ်တဖၣ်တ က့ၢ်.
- တုထီၣ်တၢ်တြီဒီးသ့ၣ်အကူၣ်အက့တဖၣ် မ့တမ့ၢ် လၢ် တ ဖၣ် လၢ နီၣ်ဒီးသ့ၣ်လၢနကူးပျီပဲၣ်ပျီကွံၣ်အီၤတဖၣ်အဘၢၣ် စၢၤန့ၣ်တက့ၢ်.

Minnesota Department of Health
Vectorborne Diseases Unit
PO Box 64975
St. Paul, MN 55164
651-201-5414
www.health.state.mn.us

Borrelia mayonii Disease – Karen (4/11/19)
လၢတၢ်မၤန့ၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ကျိၤအံၤလၢအက့ၢ်ဂီၤလီၤဆိလိာ်သးအဂီၢ်. ကိး ဘၣ်ဖဲ- 651-201-5414. ဖဲကျဲးထုးထီၣ်ဖဲစးခိလၢတၢ်စူးကါကဒါ က့ၤအီၤသ့အပူၤတက့ၢ်.